

внутрішніх цін країни із зовнішніми. Ці чинники можна назвати базовими, тобто такими, що визначають таке співвідношення попиту та пропозиції на валютному ринку, яке веде до стабільності чи поступової внутрішньо зумовленої та передбачуваної зміни.

2. Регулюючі чинники: заходи прямого державного регулювання (фіскально-бюджетна політика, квотування та ліцензування, грошово-кредитна політика, регулювання цін, інтервенційна політика, розподіл валюти тощо), структурні чинники. Ці чинники впливають на кон'юнктуру ринку через зміну курсоутворюючих чинників. Вони вводяться в дію державою свідомо для досягнення певних цілей в її економічній політиці і можуть давати значний ефект в умовах, коли економіка країни перебуває у стані тривалої рівноваги.

3. Чинники кризового характеру: дефіцит державного бюджету; безконтрольна емісія та інфляція; штучне і надмірне регулювання цін; висока монополізація виробництва. Ці чинники виникають у разі порушення динамічної рівноваги економіки, послаблюють дію курсоутворюючих чинників та знижують результативність регулятивних заходів держави [3].

Визначення груп чинників та їх поглиблений аналіз дає змогу прогнозувати курс долару США до гривні та прийняти заходи для найменш витратного впливу на вартість запасів. Використання інформації щодо коливань курсу долару США до гривні дозволить підприємствам не втрачати запланованих доходів за рахунок від'ємних курсових різниць

Список використаної літератури

1. Вахненко Т. Визначальні фактори формування обмінних курсів / Т. Вахненко // Вісник НБУ – 2004 – №8. – С.31-37.
2. Вахненко Т. Теоретичні засади валютного курсоутворення: концепції та моделі / Т. Вахненко // Економіка і прогнозування. – 2006. – №2. – С. 21–30.
3. Келасев В. Движение цен: случайность или закономерность / В. Келасев // Валютный спекулянт. – 2008. – № 9. – С. 63–69.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ТАКСОНОМІЧНОГО ПОКАЗНИКА ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

*Лелюк Н. Є., канд. екон. наук, доцент, Родченко С. С., ст. виклад.,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Банківський сектор України сьогодні функціонує в умовах невизначеності та посиленої ризиковості діяльності. Ситуація на валютному ринку, військові дії на сході країни, анексія Криму й інші дестабілізаційні фактори негативно вплинули на результати діяльності комерційних банків, спричинили додаткові загрози їхній фінансово-економічній безпеці. Об'єктивне оцінювання фінансово - економічної безпеки банку та створення ефективного методичного підходу до її аналізу - один із пріоритетних напрямків

дослідження на сучасному етапі в банківській сфері. Існуючі підходи до оцінки фінансово - економічної безпеки банку відрізняються за складом факторів, що враховуються, системою показників, які характеризують складові фінансово - економічної безпеки, пороговими значеннями показників тощо.

Для обґрунтування вибору оціночних показників, що дають можливість оцінити рівень фінансово-економічної безпеки банку, було проведений аналіз теоретичних підходів, які б в загальному вигляді характеризували фінансово-економічну безпеку банку та дозволяли б діагностувати кризу в процесах його розвитку та функціонування. За його результатами було відібрано такі показники:

1. показники достатності капіталу: норматив адекватності регулятивного капіталу, норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, коефіцієнт надійності, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт захищеності доходних активів, коефіцієнт мультиплікатора капіталу, коефіцієнт достатності капіталу, рівень левериджу;

2. показники ліквідності: коефіцієнт миттєвої ліквідності, коефіцієнт ресурсної ліквідності, коефіцієнт генеральної ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих, коефіцієнт співвідношення виданих кредитів до залучених депозитів, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт питомої ваги ліквідних активів в активах, коефіцієнт забезпечення коштів клієнтів ліквідними коштами;

3. показники ділової активності: коефіцієнт активності залучених позикових і залучених коштів, коефіцієнт активності залучених строкових депозитів, коефіцієнт активності використання залучених коштів до доходних активів, коефіцієнт активності використання залучених коштів в кредитний портфель, коефіцієнт кредитної активності, коефіцієнт загальної інвестиційної активності, коефіцієнт інвестицій в доходних активах, коефіцієнт кредитного портфелю в доходних активах, коефіцієнт доходних активів;

4. показники ефективності управління: загальний рівень рентабельності, чиста процентна маржа, чистий спред, мертва точка прибутковості банку, прибутковість активів, прибутковість капіталу, рентабельність доходних активів, рентабельність діяльності по витратах, коефіцієнт окупності витрат доходами, прибутковість інших продуктів банку.

Проте вони не дозволяють отримати всеохоплюючу характеристику, яка б дозволила дати однозначну оцінку щодо його ефективності. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність застосування інтегральної оцінки, побудови узагальнюючого показника, який би дав змогу цілісно, всебічно та об'єктивно оцінити рівень фінансово-економічної безпеки банківської установи. Одним із можливих підходів є використання інтегрального таксономічного показника.

3. Хельвіг одним з перших став використовувати спеціальну дослідницьку методику агрегованих ознак. Саме він запропонував так званий таксономічний показник, який становить синтетичну величину, утворену з усіх ознак, що характеризують економічне явище або процес, що досліджується.

Сформуємо показники оцінки фінансово-економічної безпеки АТ «Укресімбанк», який є публічним акціонерним товариством. 100% акцій цього банку належать державі в особі Кабінету Міністрів. Дані для розрахунку коефіцієнтів були отримані з офіційного сайту АТ "Укресімбанк". В результаті аналізу були розраховані таксономічні показники ліквідності, ділової активності, ефективності управління та достатності капіталу банку (табл. 1).

Таблиця 1 - Розрахунок таксономічних показників банківської установи

Показники	Роки		
	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Ліквідність	0,098602977	0,116610722	0,112703106
Ділова активність	0,11590876	0,127241954	0,134856746
Ефективність управління	0,232677308	0,24067961	0,274620045
Достатність капіталу	0,09468397	0,078866453	0,073182322

Для більш детального аналізу фінансово-економічної безпеки банку було проаналізовано таксономічні показники банку та розраховано сукупний таксономічний показник, який представлено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Розрахунок сукупного таксономічного показника фінансово - економічної безпеки банківської установи

Показники	Роки			Середнє значення
	2014 рік	2015 рік	2016 рік	
Ліквідність	0,487	0,420	0,210	0,372
Ділова активність	0,181	0,240	0,291	0,237
Ефективність управління	0,193	0,357	0,386	0,312
Достатність капіталу	0,312	0,277	0,207	0,265

Наступним кроком аналізу було розраховано сукупний інтегральний показник безпеки банківської установи (табл. 3).

Таблиця 3 - Динаміка сукупного інтегрального показника фінансово - економічної безпеки банківської установи

Банківська установа	Роки		
	2014 рік	2015 рік	2016 рік
АТ "Укресімбанк"	0,167	0,191	0,109
	Темпи приросту, %		
	2015 рік	2016 рік	За 3 роки
	14,37	-42,93	- 34,73

Аналіз сукупного таксономічного показника фінансово - економічної безпеки банку показав, що банк мав середнє значення за 3 роки 0,156, до чого

призвело нехтування рівнем капіталу по відношенню до рівня активів та зобов'язань.

Рівень безпеки банківської установи зменшився за 3 роки на 34,73% та склав 0,109.

Головною проблемою банківської установи є недостатній рівень ліквідності, капіталу та низька ефективність роботи банку.

Найгірші результати його діяльності були в показниках ділової активності, таксономічний показник якого мав середнє значення за 3 роки 0,237 і не перевищував за цей же період значення в 0,291. Приблизно однакові середні значення мали показники ліквідності та ефективності управління - 0,372 та 0,312 відповідно, та не перевищували значення в 0,487 та 0,386 відповідно. Що стосується достатності капіталу, то його середнє значення за 3 роки склало 0,265 і не перевищувало за цей же період значення в 0,312. Отже можна зробити висновок, що банківська установа проводила досить пасивну ділову політику. Вона приділяє недостатньо уваги просуванню своїх послуг на ринок, про що свідчать низькі рівні ділової активності та ефективності управління.

Підводячи підсумки можна зробити висновок, що основною метою таксономічного аналізу є визначення основних напрямів удосконалення роботи банку для досягнення ідеального стану його розвитку.

Список використаної літератури:

1. Аналіз банківської діяльності [Текст]: підручник за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2010. – 599 с.
2. Букин С. Безопасность банка [Электронный ресурс] / С. Букин // Банковские технологии. – № 9, 2003. – Режим доступа : www.bizcom.ru/security/2003-09/01.html
3. Вовк, В.Я. Теоретичні засади забезпечення фінансової системи банку / В.Я Вовк // Проблеми економіки. - № 4, 2012. – С. 200-204.
4. Горалько, О.В. Фінансова безпека банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави / О.В. Горалько // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - № 2, 2011. – С. 328-337.
5. Горячек І. Система своєчасного застереження проблем у діяльності банків // Вісник Національного банку України. – 2004. – № 6. – с. 27 – 29.
6. Грушко В.І. Системна модель аналізу фінансової стійкості комерційного банку [Текст] / В.І. Грушко, Л. Ю. Петриченко // Фінанси України. – 2001. - № 12. С. 20 – 28.
7. Задорожнюк, Н.О. Проблеми та перспективи розвитку банківського сектора національної економіки України / Н.О. Задорожнюк // Молодий вчений. - № 1 (16), 2015. – С. 85-88.
8. Зубок, М. І. Безпека банківської діяльності : підручник / М. І. Зубок, С. М. Яременко. – К. : КНЕУ, 2012. – 542 с.
9. Рац О.М. Інтегральна оцінка ефективності антикризового управління банком / О.М. Рац // Проблеми економіки. - 2013. - № 4. - С. 361-367.
10. Тридід О.М. Концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму антикризового управління банком [Текст] / О. М. Тридід, В.Я. Вовк // Фінанси України. – 2009. – № 1. – С. 98–106.
11. Фінансова безпека підприємств і банківських установ [Текст] : монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова, [А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін.]. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.